

Mariola Świdarska

"ADHD – prawie normalne życie",
red. W. Baranowska, Łódź 2007 :
[recenzja]

Pedagogika Rodziny 2/1, 260-262

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mariola Świdarska
Społeczna Akademi Nauk w Łodzi

Baranowska W. (red.) ADHD – prawie normalne życie

Łódź 2007

Problematyka dotycząca zespołu nadpobudliwości psychoruchowej nie jest zagadnieniem nowym, lecz jest znana na świecie od ponad 140 lat. Problemy dotyczące postępowania z dzieckiem z ADHD są nadal aktualne i niezwykle trudne. W roku 2007 pojawiło się opracowanie pod tytułem: *ADHD – prawie normalne życie*. Składa się ono z trzech części: pierwszej poświęconej teorii zagadnienia, drugiej przedstawiającej praktykę oraz trzeciej zawierającej scenariusze zajęć przeznaczone do pracy z dziećmi z ADHD.

Adam Gogacz w artykule: *ADHD – czyj to problem*, analizując fakty naukowe, potwierdza istnienie problemu ADHD z punktu widzenia dotkniętego nim człowieka. Autor zastanawia się jednak, czy wobec braku dostatecznej wiedzy na temat przyczyn, objawów czy uwarunkowań ADHD, problem ADHD nie jest wyolbrzymiony, bądź czy raczej nie należy doszukiwać się w nim zamiast psychologicznej, jednak natury socjologicznej. Czy w związku z tym, iż niektóre autorytety nie sugerują, by klasyfikować ADHD do chorób natury biologicznej, należałoby raczej uważać ADHD jako zaburzenie natury społecznej. Autor zwraca uwagę, iż przedstawiane w naukowych źródłach objawy ADHD, są często typowe dla prawidłowego rozwoju dziecka. Zastanawia się również, czy ADHD nie idzie w parze ze zmianami w środowisku społeczno–przyrodniczym człowieka, czy zespół nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi nie jest nowym, specyficznym typem osobowości człowieka. Autor sugeruje, iż w dużym stopniu podłoże społeczne mają różne, współwystępujące z ADHD, zaburzenia. Autor zastanawiając się czym, problemem jest ADHD, stawia postulat do dyskusji, aby wyzwać się z gorsetu społecznego i oczywi-

ście w granicach ich własnych potrzeb, pozwalać dzieciom na robienie bałaganu, gubienie rzeczy czy w celu zaspokojenia własnej ciekawości, na przerywanie rodzicom w rozmowie, gdyż, jak twierdzi, płynna jest granica między tym, co normalne i odstające od normy, jak również między nadpobudliwością i ekspresją.

Wanda Baranowska w artykule: *Sytuacja dziecka z ADHD w polskim systemie diagnostycznym*, wprowadzając w rozważany problem, przytacza obecnie używane nazwy ADHD, powołując się na klasyfikację DSM-4 oraz ICD-10. Zwraca uwagę na genetyczne podłoże zaburzenia oraz udział w powstawaniu objawów kilku neuroprzekazników. Przybliży skład oraz zadania zespołu odpowiedzialnego za diagnozowanie zaburzenia oraz metody stosowane w diagnozie. Następnie przedstawia źródła prawne, które regulują sytuację dziecka z ADHD w Polsce, w kontekście działania placówek psychologiczno–pedagogicznych. Autorka zwraca uwagę, iż bez głębokiej i rzetelnej diagnozy nie jest możliwa psychologiczna i pedagogiczna terapia, jak również farmakologiczne leczenie.

Marta Lebiecznik, analizując *Zespół ADHD jako współtowarzyszący dysleksji rozwojowej w aspekcie edukacyjnym*, zwraca uwagę na fakt coraz częściej występujących specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu (dysleksja rozwojowa). ADHD jest jednym z zaburzeń, które mogą współtowarzyszyć dysleksji rozwojowej. Autorka zwraca uwagę na patomechanizmy dysleksji, dotyczące np.: funkcji percepcyjnych (analizy wzrokowej i słuchowej), funkcji ruchowych (motoryki), integracji powyższych funkcji, zakłóceń rozwoju lateralizacji czy orientacji w schemacie ciała. Objawy występujące u dzieci z ADHD potęgują objawy specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu. Jak można pomóc takiemu uczniowi? Autorka sugeruje, że należy przeprowadzić wielowymiarową diagnozę; psychiatryczną, psychologiczną, pedagogiczną i neurologiczną w celu ustalenia programu pracy i terapii dziecka z ADHD oraz dysleksją, uwzględniając ich indywidualne potrzeby.

Barbara Wiśniewska w artykule *Współwystępowanie u dzieci i młodzieży z ADHD innych zaburzeń klinicznych i ich etiologia*, podaje, iż u dzieci z rozpoznaniem ADHD często stwierdza się zaburzenia rozwojowe, w tym psychiczne. Znaczna część dzieci z ADHD ma zaburzenia zachowania, zaburzenia obsesyjno–kompulsywne, depresję oraz inne zaburzenia nastroju, jak również deficyty rozwojowe, tiki, padaczkę. Wśród innych zaburzeń, często wtórnych do objawów nadpobudliwości lub im towarzyszących, podaje się: zaburzenia snu, lęki nocne, moczenie mimowolne, jąkanie. Kluczowe

znaczenie w celu usprawnienia leczenia ADHD oraz poprawy rokowania, ma rozpoznanie i leczenie chorób współistniejących, ponieważ te komplikują proces diagnozy oraz wpływają na skuteczność metod leczenia.

Część drugą opracowania poświęcono praktyce, zaś tworzą ją trzy artykuły, poświęcone: *Wybranyim zasadom postępowania z dziećmi i młodzieżą z ADHD* Wandy Baranowskiej, w którym autorka opisała istotę codziennej pracy z dzieckiem z ADHD w domu rodzinnym oraz szkole, przedstawiając kolejne kroki pracy, istotne rady i wskazówki. Autorka zamieściła również przykłady wizualizacji technik wspomagających pracę z dzieckiem z ADHD.

Wioletta Florkiewicz w artykule *Wybrane propozycje działań podejmowanych podczas terapii pedagogicznej dzieci z ADHD*, zaprezentowała podstawową wiedzę na temat zajęć korekcyjnych w pracy z dziećmi z ADHD, jak również praktyczne rady dotyczące edukacji dzieci z tym zaburzeniem. Autorka przybliżyła podstawową strategię oraz metody nauczania dzieci z ADHD. Zwróciła uwagę na konieczność modyfikacji programów, dostosowując je do specyfiki dominujących zaburzeń.

Z kolei Ewa Ruszkowska prezentując *Przegląd metod wspomagania rozwoju dziecka z ADHD w polskim systemie edukacyjnym*, stawia jako cel stworzenie jak najlepszych warunków dla wszechstronnego rozwoju dzieci z ADHD.

Część trzecią monografii stanowią scenariusze zajęć przeznaczone do pracy z dziećmi z ADHD. Autorka podaje, że poza propozycjami scenariuszy zajęć pozalekcyjnych przeznaczonych dla dzieci z ADHD, nie dokonano próby metodycznego zaplanowania lekcji w klasie masowej z udziałem uczniów nadpobudliwych psychoruchowo z deficytem uwagi. Autorka prezentuje scenariusze propozycji zajęć edukacyjnych prowadzonych w klasie masowej na etapie kształcenia zintegrowanego oraz w gimnazjum, opartych na stosowanych powszechnie metodach pracy dydaktycznej.

Recenzowane opracowanie jest pozycją godną polecenia wszystkim zainteresowanym problematyką nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi, a szczególnie nauczycielom stykającym się na co dzień z tym zjawiskiem, jak również rodzicom dzieci z ADHD.